

Vlaams
Parlement

stuk **1029** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 10 juni 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met de Internationale Overeenkomst van 2006
inzake tropisch hout, gedaan te Genève
op 27 januari 2006

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking
uitgebracht door de heer Johan Verstreken

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Frank Creyelman.

Vaste leden:

de heren Ludwig Caluwé, Paul Delva, mevrouw Sabine Poleyn, de heer Johan Verstreken;
de heer Frank Creyelman, mevrouw Katleen Martens, de heer Christian Verougstraete;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
mevrouw Fatma Pehlivan, de heer Jan Roegiers;
de heren Matthias Diependaele, Marc Hendrickx;
de heer Peter Reekmans;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Plaatsvervangers:

de heren Lode Ceysens, Carl Decaluwe, Ward Kennes, Veli Yüksel;
de heer Johan Deckmyn, mevrouw Marijke Dillen, de heer Stefaan Sintobin;
de heren Marnic De Meulemeester, Bart Tommelein;
de heer Philippe De Coene, mevrouw Mia De Vits;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Liesbeth Homans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken;
de heer Karim Van Overmeire.

Stukken in het dossier:

1029 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur	4
II. Bespreking	6
III. Stemmingen	7
1. Artikelsgewijze stemming	8
2. Stemming over het geheel	8
Gebruikte afkortingen	9

In de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking werd op datum van dinsdag 17 mei 2011 het ontwerp van instemmingsdecreet met de Internationale Overeenkomst van 2006 inzake tropisch hout besproken en goedgekeurd.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW JOKE SCHAUVLIEGE, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU, NATUUR EN CULTUUR

Minister *Joke Schauvliege* vangt haar uiteenzetting aan met een korte historiek van het voorliggende akkoord. Ze wijst er daarbij op dat dit akkoord reeds het derde op rij is. Er werden meer bepaald akkoorden afgesloten in 1983, in 1994 en (het meest recente en nu voorliggende) in 2006.

Dit alles gaat overigens nog verder terug in de tijd, met name tot in 1976, toen in het kader van de VN Conferentie inzake Handel en Ontwikkeling (UNCTAD – United Nations Conference on Trade and Development) het kader werd vastgelegd voor een Geïntegreerd Programma voor Grondstoffen. Een jaar later werd onder auspiciën van de UNCTAD en de FAO (Food and Agriculture Organization) ook een akkoord gesloten over de oprichting van een International Tropical Timber Bureau.

Een en ander heeft zich daarna gestaag verder ontwikkeld tot in 1983 de eerste Internationale Overeenkomst inzake tropisch hout werd afgesloten. Bij wege van deze overeenkomst werd tegelijk ook de Internationale Organisatie voor Tropisch Hout opgericht (ITTO – International Tropical Timber Organization).

Hoewel deze eerste overeenkomst in essentie nog een grondstoffenovereenkomst was, lagen er toch ook reeds andere elementen in vervat. Men is qua samenwerking telkens een stuk specifiekier geworden: handel, prijsstabilisatie, verzamelen van statistieken en dergelijke meer. Toen in 1994 de tweede overeenkomst werd afgesloten, gebeurde zulks in het licht van het 'year 2000 objective', dat erop neerkwam dat alle verhandelbare tropische hardhout afkomstig moest zijn uit duurzaam beheerde en legaal geëxploiteerde bossen. Dienovereenkomstig werd het duurzaam beheer van houtproducerende tropische bossen dan ook ondersteund. Hoewel ook in het akkoord van 1994 dus nog gefocust werd op grondstoffen, blijkt uit de nieuwe doelstellingen dat tegelijk ook veel meer de nadruk gelegd werd op leefmilieuaspecten en het duurzaam beheer van bossen.

Die reeds ingezette verbreding van de doelstellingen werd ook in de voorliggende overeenkomst van 2006 verder gezet. Naast een actualisatie van het handelsaspect van de overeenkomst kwamen nu ook de ecologische en sociale componenten steeds nadrukkelijker op de voorgrond. De doelstellingen van de overeenkomst zijn daarenboven ook een heel stuk duidelijker gestructureerd, in de zin dat er veel meer aan prioriteitstelling wordt gedaan. De hoofddoelstelling blijft weliswaar de bevordering van de uitbreiding en diversificatie van de internationale handel in tropisch hout uit duurzaam beheerde en legaal geëxploiteerde bossen en de bevordering van het duurzame beheer van houtproducerende tropische bossen.

Deze doelstelling wordt vervolgens onderverdeeld in 19 subdoelstellingen, waarin ook heel duidelijk een aantal sociale aspecten is opgenomen. De doelstellingen in kwestie zijn onder andere: het bevorderen van de samenwerking het oprichten van een forum voor handelsaangelegenheden met het oog op het bevorderen van niet-discriminerende praktijken, capaciteitsopbouw, het verder uitbouwen van onderzoek en ontwikkeling met betrekking tot handel en vermarkting (i.c. met het oog op het beter op elkaar afstemmen van vraag en aanbod), het bevorderen van de productiecapaciteit (wat overigens ook een sterk ecologisch luik veronderstelt, in de zin dat er dan ook bosherstel en herbebossingsinspanningen moeten gebeuren) en andere innovatie-initiatieven (onder andere op het vlak van de industriële verwerking).

Om dit alles te realiseren wordt er heel concreet gewerkt op basis van een aantal richtlijnen en handleidingen die binnen de organisatie worden uitgewerkt. Een eerste dergelijke richtlijn dateert al uit 1990. De voorlopig laatste werd in 1999 uitgevaardigd en omvat een heel gedetailleerde en specifieke handleiding over het behoud en het verder ontwikkelen van duurzame natuurlijke bossen. Naast die richtlijnen wordt er ook gewerkt met project-enveloppes en is er ook een visitatiecommissie opgericht die ter plaatse een screening kan uitvoeren.

Minister Schauvliege wijst er daarna op dat de voorliggende overeenkomst in beginsel een looptijd van tien jaar heeft, weliswaar met de mogelijkheid om hem twee keer te verlengen. Een eerste keer voor vijf jaar en een tweede keer voor drie jaar. In totaal zou deze overeenkomst dus achttien jaar in voege kunnen blijven.

Qua structuren en instellingen bij deze overeenkomst, wordt er een algemene vergadering opgericht die minstens één keer per jaar zal samenkomen. Er is ook een secretariaat, de ITTO, met zetel in Yokohama (Japan). Tevens zijn er een viertal technische comités die specifiek rond bepaalde thema's werken, met name: economie, statistiek en marktonderzoek; bosbouwindustrie; herbebossing en bosbeheer; en financiële en administratieve mogelijkheden.

Voor wat de financiële en budgettaire kant van een en ander betreft, geeft de minister mee dat er drie verschillende rekeningen zijn. De administratieve rekening moet vooral dienen voor de interne werking. Daarnaast is er de zogenaamde bijzondere rekening die vooral moet dienen voor het financieren van thematische programma's en projecten. En ten slotte is er ook nog het Bali-Partnerschapsfonds dat werd ingesteld om het ambitieuze 'year 2000 objective' mee te helpen realiseren.

In totaal telt de ITTO nu zestig leden (waarvan 33 producerende landen en 27 consumentenlanden), die samen goed zijn voor 80 percent van het bosareaal en 90 percent van de totale wereldhandel. Het bereik van de organisatie is dus wel degelijk aanzienlijk. De producentengroep beschikt over 1000 stemmen, waarvan er 400 verdeeld worden over de vier regio's; 300 a rato van het aandeel in het areaal en 300 a rato van de waarde van de uitvoer. De consumentengroep beschikt eveneens over 1000 stemmen, waarvan er 10 zijn per lid en de rest verdeeld wordt a rato van de waarde van de invoer. Deze stemquota zijn weliswaar relatief, aangezien men er steeds naar streeft om te beslissen bij wege van consensus. Ingeval er echter geen dergelijke consensus bereikt kan worden, wordt er wel degelijk gestemd. Daarbij volstaat dan een eenvoudige meerderheid.

Minister Schauvliege komt daarna tot de bevoegdheid van de Europese Unie in deze. De Europese Gemeenschap (voorloper van de Europese Unie) heeft immers steeds gesteld dat zij – op grond van haar exclusieve bevoegdheid voor de gemeenschappelijke handelspolitiek – bevoegd was voor de handelsaangelegenheden die (mee) door de ITTA werden en worden bestreken. Voor de akkoorden van 1983 en 1994 was het handelsgegeven de enige juridische basis. Met het nieuwe akkoord van 2006 werd dit nu ook expliciet opengetrokken naar milieu en ontwikkelingssamenwerking. De minister wijst er dienaangaande op dat zolang deze kwestie gekwalificeerd werd als een handelsaangelegenheid, het Europese niveau als enige bevoegd was. Van zodra milieu en ontwikkelingssamenwerking er zijn bij gekomen, betrof het echter een gemengde bevoegdheid van de Europese Unie en de lidstaten. Een en ander heeft er overigens toe geleid dat de Europese Commissie zich ertoe verbonden heeft om, met ingang van de overeenkomst van 2006, de verplichte financiële bijdrage van de 27 lidstaten aan de administratieve begroting van de organisatie voor haar rekening te nemen.

Dat de bevoegdheid voor een en ander vroeger geheel op het Europese niveau lag, heeft overigens ook inter-Belgisch bepaalde repercussies gehad. Zolang het exclusief een kwestie van handelsbeleid was, werd de materie in België uitsluitend door de FOD Buitenlandse

Zaken behartigd. Maar van zodra het lidstatelijk niveau mee bevoegd werd (ten gevolge van de opname van een milieucomponent) werd de materie ook op intern-Belgisch vlak een gemengde bevoegdheid. Vandaar ook dat de Raad van State in zijn advies bij het voorontwerp van federale instemmingswet liet opmerken dat er hier ook een betrokkenheid was van het gewestelijke niveau, met name voor wat bosbeheer betreft. Vandaar ook dat dit verdrag ter goedkeuring wordt voorgelegd aan het Vlaams Parlement.

In het verlengde daarvan zal de Vlaamse overheid ook relaties aanknopen met de ITTO. Men moet hiervan echter geen grote inhoudelijke nieuwigheden verwachten. In essentie zal het vooral gaan over een verderzetting van wat sowieso reeds bestond, maar dan wel met wat aspecten van leefmilieu en sociale problematiek daaraan toegevoegd. Een en ander belet natuurlijk niet dat er in de toekomst nog belangrijke stappen gezet zullen worden, waar het Vlaamse Gewest dan mee deel aan zal hebben. De hierrond door de adviesraden (SARiV en Minaraad) geformuleerde bezorgdheden zijn derhalve niet gefundeerd. Vlaanderen zal hier zeer zeker in meegaan, maar moet nu eerst eens degelijk bekijken hoe een en ander het best kan worden aangepakt. Alle begin is immers moeilijk en het zou nu zeker nog te vroeg zijn om al vooropgestelde pistes uit te zetten. Dat er zich daar opportuniteiten situeren, waar Vlaanderen kan op inspelen, staat echter buiten kijf. Het komt de minister aangewezen voor om stapsgewijs tewerk te gaan. Eerst en vooral dient het verdrag goedgekeurd te worden, waarna er desgevallend een aantal subwerkgroepen kan worden opgericht om in de schoot van het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM) te bekijken hoe de samenwerking tussen Vlaanderen en de federale overheid in dit dossier het best kan lopen. De minister verwijst daarnaast ook naar het door de Vlaamse overheid mee ondersteunde Vlaams Fonds Tropisch Bos, dat nog maar recent verlengd werd. Het gaat daarbij weliswaar niet louter om tropisch hout, maar ook over het veel bredere gegeven van de biodiversiteit. De minister meent daarmee adequaat geantwoord te hebben op de vragen die door de strategische adviesraden werden geformuleerd in hun – in globo overigens positieve – advies.

Afsluitend verzoekt minister Joke Schauvliege de commissieleden ten slotte om het hen voorgelegde ontwerp van instemmingsdecreet te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

Mevrouw *Fientje Moerman* verklaart het ten gronde eens te zijn met de voorliggende overeenkomst, die haar inziens niet meer is dan een logische stap in een evolutie die al langer aan de gang is. Haar fractie zal dit ontwerp van decreet dan ook goedkeuren. Wel had zij van de minister graag vernomen welke producerende landen – toch nog altijd goed voor 20 percent van de wereldproductie – niet tot deze overeenkomst zijn toegetreden. Met 80 percent van de producenten en 90 percent van de wereldhandel is dit weliswaar een erg breed gedragen overeenkomst, maar mogelijks zijn net de niet-deelnemende landen probleemgevallen.

Namens *de minister* verklaart de heer Carl De Schepper van het Agentschap voor Natuur en Bos dat de genoemde 80 percent participanten wel degelijk alle grote bosarealen en bosbouwproducenten omvat. Met name de grote bosbouwproducenten uit Latijns-Amerika, Afrika en Indonesië zijn partij bij het akkoord. De niet-deelnemende landen zijn derhalve per definitie de kleinere landen die enige bosbouwactiviteit hebben. Men kan daarbij onder andere denken aan landen als Guatemala, Costa Rica en dergelijke meer. Dat Costa Rica niet deelneemt aan dit specifieke akkoord is overigens vrij uitzonderlijk, aangezien het land in kwestie doorgaans nogal een voorloper is op dat gebied. Maar het staat elk land natuurlijk vrij om soeverein te kiezen voor al dan niet lidmaatschap.

Mevrouw *Fatma Pehlivan* verklaart dat de sp.a-fractie evenmin een probleem heeft met voorliggende ontwerp van decreet. Wat haar wel intrigeert is dat er op verschillende plaatsen in het parlementaire stuk (p. 3, 7, 25, 48, 49) gewag gemaakt wordt van het feit dat

men via deze internationale overeenkomst een bijdrage wil leveren tot de bestrijding van de armoede. Hoe zulks precies zal gebeuren, wordt echter nergens vermeld. Van de minister had ze dan ook graag vernomen of ze hieromtrent iets concreter kan zijn.

In haar antwoord wijst minister *Joke Schauvliege* erop dat in de betrokken producerende landen nog heel wat mensen in hun levensonderhoud voorzien via de bosbouw. In de mate dat er dan initiatieven en projecten in die bosbouwsector gesubsidieerd worden, draagt zulks ook automatisch bij tot de armoedebestrijding.

Namens de minister, vult de heer *Carl De Schepper* aan dat er inderdaad heel gericht gewerkt kan worden via de hoger genoemde projectwerking, waarbij donoren middelen ter beschikking stellen voor heel specifieke en concrete projecten ter verbetering van de levensomstandigheden van de mensen die in en rond die bossen leven. De ITTO publiceert overigens ook regelmatig onderzoeksrapporten waarin het belang van het respecteren van de rechten van de inheemse bevolkingsgroepen sterk benadrukt wordt. Idem trouwens voor de problematiek van de landgebruikrechten. Zolang die kwestie niet uitgeklaard is zal het vaak heel moeilijk zijn voor de lokale bevolking om een direct inkomen te krijgen uit 'hun' bossen. Ook de brandhoutproblematiek krijgt zo de nodige aandacht. Dat het hier niet om een marginaal probleem gaat mag blijken uit de vaststelling dat de helft van alle hout dat wereldwijd gekapt wordt, gewoon wordt opgestookt door de lokale bevolking. Ook werken rond alternatieve energiebronnen kan dus bijdragen tot een verbetering van de levensomstandigheden van de betrokken bevolking.

Mevrouw *Fatma Pehlivan* verklaart er begrip voor te kunnen opbrengen dat een en ander slechts op termijn meetbaar en verifieerbaar zal zijn. Desalniettemin pleit ze ervoor om over enkele jaren toch eens een poging te wagen om een tussenbalans op te stellen van de mate waarin deze overeenkomst nu precies heeft bijgedragen tot het terugdringen van de mondiale armoede.

De heer *Christian Verougstraete* verklaart dat de Vlaams Belangfractie insgelijks het instemmingsdecreet zal goedkeuren. Alleen al omwille van het belang van het regenwoud en de tropische wouden in het kader van de ecologische evenwichten op wereldniveau, ligt een dergelijke opstelling voor de hand. Maar anderzijds mag de geïndustrialiseerde wereld ook niet blind zijn voor het feit dat de lokale bevolking vaak uit pure noodzaak aan ontbossing doet. Brandhout is op vele plaatsen immers de enige energievorm. Voor wat die problematiek betreft zou er dus gemikt moeten worden op het aanbieden van haalbare alternatieven.

De heer *Marc Hendrickx*, van zijn kant, meent dat het wezen van de overeenkomst eigenlijk vooral tot uiting komt in de concrete inhoud van de richtlijnen en handleidingen die werden ontwikkeld met het oog op een verdere duurzame ontwikkeling. Het is overigens maar een kleine stap van de, hier zonet vermelde, brandhoutproblematiek naar de problematiek van duurzaam hout, waarover het lid nog maar enkele weken tevoren een vraag gesteld heeft aan de minister. De vraag in kwestie was geïnspireerd door een artikel dat hij gelezen heeft over een voornemen van de Nederlandse overheid om bij publieke bouwwerken enkel nog duurzaam geproduceerd hout te gebruiken. Het probleem daarmee was echter dat nogal wat duurzaamheidslabels volkomen ten onrechte bleken te zijn toegekend, hetgeen de aanpak van de problematiek totaal vervalste. Het zal er derhalve op aankomen om finaal toch een instrument in handen te krijgen dat reëel bruikbaar is.

III. STEMMINGEN

1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimiteit van 9 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimiteit van 9 stemmen.

2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende instemming met de Internationale Overeenkomst van 2006 inzake tropisch hout, gedaan te Genève op 27 januari 2006, ten slotte eveneens aangenomen bij unanimiteit van 9 stemmen.

Frank CREYELMAN,
voorzitter

Johan VERSTREKEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

CCIM	Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid
FAO	Food and Agriculture Organization
FOD	federale overheidsdienst
ITTA	International Tropical Timber Agreement
ITTO	International Tropical Timber Organization
Minaraad	Milieu- en Natuurraad Vlaanderen
SARiV	Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
VN	Verenigde Naties